

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЛІПНІЦЬКА АНАСТАСІЯ ДМИТРІВНА

Допускається до захисту:
в.о.завідувача кафедри інформаційних
систем управління,
д-р екон. наук, професор
_____ О. М. Анісімова
« ____ » _____ 2021 р.

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ
БІБЛІОТЕКИ**

Спеціальність 029 інформаційна бібліотечна та архівна справа

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник:

Прігунов О. В., старший викладач кафедри
інформаційних систем управління,
кандидат економічних наук

Оцінка: ____ / ____ / ____
(бали / за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)

Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця – 2021

АНОТАЦІЯ

Ліпницька А. Д. Організаційні аспекти розробки інтер'єрного дизайну бібліотеки. Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність».

У бакалаврській роботі досліджено організаційні аспекти розробки інтер'єру в рамках ергономіки у бібліотеках України; бібліотеках Англії та США; аналіз проведення інтер'єрного дизайну в Вінницькій міській центральній бібліотеці ім. І. Бевза.

Ключові слова: ергономіка, інтер'єр, бібліотека, дизайн.

Рис. 28. Бібліограф.: 34 найм.

SUMMARY

Lipnitska A. D. Providing electronic control systems in Ukraine. Specialty 029 "Information, biblical and archivna on the right", coverage of the program "Documentation and information activity".

In the bachelor's work the organizational aspects of interior design in the framework of ergonomics in the libraries of Ukraine are studied; libraries in England and the United States; analysis of interior design in Vinnytsia City Central Library. I. Bevza.

Keywords: ergonomics, interior, library, design.

Fig. 28. Bibliography: 34 items.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	6
1.1 Організаційні заходи розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки.	6
1.2 Вплив дизайну сучасної бібліотеки на розвиток культурного середовища	12
Висновки до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2 ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ БІБЛІОТЕКИ.....	18
2.1 Бібліотеки США в сучасному дизайні	18
2.2 Англійський стиль в інтер'єрі бібліотек.....	24
Висновки до розділу 2	28
РОЗДІЛ 3 ОБРАЗ СУЧАСНОГО ІНТЕР'ЄРУ В ВІННИЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ЦЕНТРАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ІМ. І. БЕВЗА	29
3.1 Сторінки історії та розвитку Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза	29
3.2 Особливості дизайн-проектування інтер'єру бібліотеки ВМЦБ ім. І.Бевза	33
Висновки до розділу 3	40
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	43

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З розвитком дизайну в ХХІ столітті, його вплив став глобальним феноменом в різних сферах життя: від архітектури та промдизайну до графіки. Дизайн, а саме мова дизайну стала можливістю універсального комунікаційного та експресивного засобу, що дозволяє здійснити вибір у світі необмежених можливостей.

Одним із важливих методологічних аспектів розвитку і втілення дизайну є вирішення проблеми виходу людини з техносвіту, який здійснюється завдяки взаємодії людини і техніки.

В організації праці бібліотекарів як певної категорії працівників установи важливе місце посідає напрямок організації ергономічного та соціального забезпечення.

В рамках ергономіки трудова діяльність за допомогою процесу перетворення інформації і енергії, що здійснюється в системі “людина – знаряддя праці – предмет праці – оточуюче середовище”. Завдяки цьому ергономіка працює на з’ясуванні закономірностей психічних і фізіологічних процесів, що обґрунтовані в певних видах трудової діяльності. Тобто вивченні взаємодії людини із знаряддями праці в навколишньому середовищі [5].

За допомогою досліджень було показано, що підходи до дизайну інтер’єрів в бібліотеках України так і закордоном за останні десятиріччя значно змінилися. З постійним розвитком бібліотека перетворилася на культурно-просвітницький центр. Тут все частіше почали застосовувати підходи поєднання функцій освіти. Спілкування і відпочинку, де широко використовуються мультимедійні системи.

На даний час більшість бібліотек України мають ряд обмежень в архітектурно-будівельних особливостях, які не дають можливість реалізувати сучасні підходи до дизайну бібліотечного простору.

Тому необхідно переглянути організацію бібліотечного простору, буквально кожного куточка приміщення, зробивши його якомога зручнішим і

привабливішим для користувачів [5].

Мета бакалаврської роботи: розробити організаційні заходи щодо створення комфортної обстановки для користувачів Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких логічно пов'язаних теоретичних, науково-методичних та практичних завдань:

- дослідити організаційні заходи розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки;
- проаналізувати вплив дизайну сучасної бібліотеки на розвиток культурного середовища;
- дослідити дизайн бібліотек США;
- ознайомитися з англійським стилем інтер'єра бібліотек;
- проаналізувати естетику і дизайн-візитівку бібліотеки;
- дослідити особливості дизайн-проектування інтер'єру бібліотек ВМЦБС.

Об'єкт дослідження: інтер'єрний дизайн «Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза».

Предмет дослідження: вплив внутрішньої обстановки на діяльність бібліотек.

Теоретичне та/або практичне значення одержаних результатів. Результати роботи можуть бути використані в діяльності державних бібліотек. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що впровадження результатів спрямоване на перетворення бібліотеки на престижне місце для набуття сучасних знань – культурний центр для всіх верст населення.

Апробація результатів дослідження. Окремі аспекти бакалаврської роботи були представлені на VI Всеукраїнській науковій студентській конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 2021).

Структура кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Складається з трьох розділів, шести підрозділів, вступу, висновків, списку використаних посилань, двадцяти восьми рисунків.

РОЗДІЛ 1

АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ

1.1 Організаційні заходи розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки

З стародавніх часів і на протязі багатьох століть публічна бібліотека була соціальним явищем, інституцією, місцем для зберігання друкованих видань, повністю відповідала традиційному матеріальному середовищу, у якому була втілена. Але з стрімким ходом часу у сьогоднішньому світі відбулися зміни поглядів і підходів для формування архітектурного середовища бібліотеки, з виникненням нових філософських, соціально-культурних, економічних, політичних, ціннісних змістів, що формують світогляд сучасної людини. Перехід старого світу в комп'ютерний, технологічний світ привело до гострої необхідності змінити форми і засоби подання і поширення знань.

Є багато чинників, які впливають на формування архітектурного середовища бібліотеки та її інтер'єрного простору, а саме: містобудівні, функціонально-технологічні, об'ємно-планувальні, ергономічні, естетичні, що допоможуть створити художній образ інтер'єру. Гнучкість та відкритість планувального та предметно-просторового рішення надає можливість усім групам населення, включаючи маломобільну групу, легко орієнтуватися у просторі, "включитися" у процес роботи над літературою, адаптуватися, обрати найбільш комфортні умови для праці, насолоджуватися атмосферою культурного середовища тощо.

Останнім часом в Україні відбувається модернізація та реконструкція будівель бібліотек, які були побудовані ще за радянських, а деякі – ще за дореволюційних, часів. Такими бібліотеками є: Національна парламентська бібліотека України (рис. 1.1), Наукова бібліотека Національного університету

“Києво-Могилянська академія” (рис. 1.2), Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника (рис. 1.3), Наукова бібліотека Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (рис 1.4) тощо. Виникнення реконструкції та модернізації бібліотек України супроводжується невідповідністю функціонально-планувальної та предметно-просторової організації внутрішнього простору існуючих закладів новим соціально-культурним, змістовним, технологічним, ергономічним та естетичним вимогам.

Рисунок 1.1 – Національна парламентська бібліотека України

Рисунок 1.2 – Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія”

Рисунок 1.3 – Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника

**Рисунок 1.4 – Наукова бібліотека Національного технічного університету
“Харківський політехнічний інститут”**

Одним із прикладів реконструкції інтер'єрного простору є Центральна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка для дітей у Києві, що розміщується у будівлі на пр. Перемоги з 1973 року. Ця бібліотека показала, як за допомогою нескладних будівельних заходів та забезпеченню новими технологіями отримало нове життя, відповідно потребам користувачів з врахуванням вимог універсального дизайну. Так приміщення для маленьких читачів стало більш відкритим, гнучким, із більш доступом до інформації, було створено багатофункціональні зони для спілкування, відпочинку та культурно-просвітницьких заходів.

Рисунок 1.5 – Центральна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка для дітей

Ергономіка як один із напрямків організації праці виникла близько 140 років тому. Але популярною вона стала в минулому сторіччі, завдяки конкретним цифрам, отриманим у результаті наукових досліджень:

- кваліфіковане, науково грамотне забезпечення ергономічних вимог підвищує продуктивність праці на 100%;
- добре освітлення робочого місця збільшує продуктивність праці на 20%;
- зниження шуму до гігієнічних норм підвищує продуктивність праці на 40 – 50%, а продумане застосування музики – на 12 – 14%;
- оптимальний колір фарбування приміщень підвищує продуктивність праці на 25% і знижує непродуктивні втрати робочого часу на 32%.

Відповідно до умов працівників бібліотеки можна виокремити такі об'єкти ергономіки робочого місця бібліотекаря:

- приміщення;
- офісні меблі;
- організаційна техніка;
- відпочинок працівників.

Існують певні вимоги щодо приміщень в рамках ергономіки. Відповідно до них площа на одне робоче місце має бути близько 6 м², а об'єм – не менше як 20 м³. Одним із головних вимог є наявність природного і штучного освітлення. Але при цьому робоче місце повинно розташовуватися перед вікном чи ліворуч від

вікна, щоб максимально використовувати природне освітлення. Від прямого світла захищають жалюзі чи штори на вікнах. Світло має бути яскравим, але розсіяним. Розставляючи засоби штучного освітлення, потрібно врахувати ступінь їх використання та рівномірність розподілу зазначених засобів.

Ще одним важливим аспектом в організації робочого місця є забезпечення відповідного звукового фону. Відомо, що шум спричиняє напруженість, перешкоджає зосередженості, викликає передчасну втому, тим самим знижує працездатність. На емоційний стан працівника впливає колір приміщення. Наприклад, такі кольори, як червоний, помаранчевий, жовтий, збуджують психіку людини, викликаючи розширення зіниць, прискорення пульсу і врешті-решт загальну втому, тоді як блакитний, синій, зелений – заспокоюють і зменшують втомленість очей.

Стелю рекомендують фарбувати в білий колір, який створює оптичний ефект збільшення висоти приміщення, а підлогу – нейтральним сірим чи червонувато-жовтогарячим.

Досягнення оптимальної кольорової гами вельми важливе для повноцінного функціонування ока, яке безпосередньо взаємопов'язане з діяльністю нервової системи [15].

Також важливим аспектом оформлення приміщення – розміщення меблів. За допомогою досліджень, було виявлено, що проблеми зі здоров'ям у бібліотекарів, які виконують роботу сидячи, мають загальний характер. Тому, сучасна ергономіка виробила низку вимог до розміщення меблів в бібліотеках. Насамперед ідеться про стіл і стілець. Адже робота бібліотекара потребує переважно сидячого положення упродовж робочого дня.

З часом бібліотека стала більш сучасною в плані науково-технічного прогресу. Сьогодні в них міститься багато ксерокопіювальної, телефонної, комп'ютерної техніки, що також є об'єктом ергономіки. Одними із них є вимоги щодо розташування монітора, клавіатури та “миші” [16].

Щоб запобігти перевантаженню робочої зони працівника, іншу організаційну техніку розташовують, як правило, на окремих столах.

Одним із важливих об'єктів ергономіки є також відпочинок працівника упродовж робочого дня. Для відпочинку працівників потрібно відвести окреме приміщення. Його інтер'єр має бути заспокійливим, рекомендується розміщення квітів та картин, використання функціональної музики тощо.

Директор бібліотеки має розробляти й удосконалювати систему мотиваційних заходів, спрямованих на встановлення психологічної рівноваги в колективі та морального задоволення результатами праці.

В наш час досить актуальним є питання проблем людей з особливими потребами. Про це свідчать: газети, телебачення, законодавчі документи.

Для людей з особливими потребами в Україні недостатньо установ, які б вели роботу з надання соціально-психологічної, медичної, юридичної, освітньої, економічної підтримки. Одною із головних проблем це є незалучення цих людей у суспільне життя, що негативно позначається на їхньому соціально-психологічному та матеріальному становищі [24].

З даної проблеми можна виділити напрямок роботи бібліотек – бібліотечно-інформаційне обслуговування людей з особливими потребами, забезпечення вільного доступу до інформації, надання їм інформаційних послуг.

Згідно з дослідженнями, в Україні нараховується близько 2 777 511 осіб з обмеженими можливостями. В залежності від ступеня інвалідності людини, звужується можливість користуватися послугами бібліотеки. До такої категорії користувачів входять: інваліди по зору, інваліди опорно-рухової системи, лежачі хворі, паралізовані. Тому з даної ситуації головним завданням публічної бібліотеки – зробити інформацію найбільш доступною та повноцінною для різних груп інвалідів.

Виходячи з цього, людям з обмеженими можливостями необхідно забезпечити фізичний доступ до бібліотеки: пандуси із поруччям для заїзду до приміщення бібліотеки та всередині будинку; двері, які автоматично відкриваються, або такі, що легко відчиняються; ліфти або сходи, які мають поруччя з обох боків; коридори без перешкод, гарне освітлення приміщення, зручні та доступні меблі, “промовляючі” надписи (шрифтом Брайля). Також

потрібно організувати комфортний простір бібліотеки, облаштувати зручне середовище у читальному залі, на абонементі при вільному доступі та використанні каталогів і картотек, а також комп'ютерної техніки. Відстань між стелажми для відкритого доступу людини у візку має бути не менше 67,5 см і не більше 1 м. Стелажі – двосторонні, висота їх має бути доступною для використання у сидячому положенні.

1.2 Вплив дизайну сучасної бібліотеки на розвиток культурного середовища

Для кожної особи культурне середовище має різні виміри. Одним з головних культурно-освітніх інститутів, які відіграють важливу роль у творенні сучасного культурного середовища є бібліотека. Відповідно до Закону України “Про бібліотеки та бібліотечну справу”, бібліотека – інформаційний, культурний, освітній заклад, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів. Виходячи з цього, питання оформлення інтер'єру, пошуку фірмово стилю, естетичної організації бібліотечного середовища є пріоритетним напрямком діяльності бібліотек[15].

З актуальністю даної проблеми, виникає ще одна проблема комплексних робіт по бібліотечному дизайну як в Україні так і за кордоном досить мало. В матеріалах бібліотекознавців, архітекторів. Художників-оформлювачів бібліотек відображені лише окремі аспекти цієї багатогранної теми.

Трактування терміну “Бібліотечний дизайн” поки що не написали. Але його порівнюють з художнім оформленням бібліотек, художнім конструюванням. Бібліотечний дизайн має цілі естетичного, емоційного, психологічного та технічного характеру.

Створення бібліотечного дизайну має довгу історію. Розвиток бібліотек дав вплив на їх обладнання та інтер'єр. Наприклад, бібліотеки Стародавнього світу,

Середніх віків були художньо оформленні, проте архітектурне вирішення будівель і інтер'єру було незатребуваним з точки зору організації діяльності універсальності бібліотек, але разом з тим вони відображають матеріальні і технічні можливості суспільства того часу. Оснащувалися бібліотеки тих часів сувоями, кодексами, рукописними та друкowanими книгами, видами діяльності. Композиційне планування бібліотек відображало як правило, владні погляди у бібліотечній справі на кожному історичному етапі.

Будівництво, планування і обладнання бібліотек мала на увазі створення найкращих умов для читачів та зберігання фондів. Бібліотеки, які увійшли у скарбницю світової архітектури і бібліотечної культури є проявом її ролі у суспільстві. Одним із шедеврів архітектури бібліотек є будівля дитячої бібліотеки у Кламарі у вигляді дев'яти переплєтених циліндрів, які стоять посеред двору-саду, з округлими арками, бібліотека у вигляді розкритого китайського ліхтаря із скла і цегли, книжкового корабля, чорного діаманту [16].

Стиль модерн притаманний будівлям сучасних бібліотек. До таких бібліотек відносяться: Національна бібліотека України для дітей, Національна бібліотека ім. В. Вернадського, Національна бібліотека Білорусі, Російська державна бібліотека. Вони побудовані у вигляді куба, із скляними поверхнями.

Рисунок 1.6 – Національна бібліотека України для дітей

Рисунок 1.7 – Національна бібліотека ім. В. Вернадського

Рисунок 1.8 – Національна бібліотека Білорусі

Рисунок 1.9 – Російська державна бібліотека

На сьогоднішній день бібліотека не лише книгосховище, але й це культурний центр, де користувач може відпочити, розвивається як особистість і

вдосконалює свої здібності, відповідно до цього, сама бібліотека повинна нести культурний і естетичний початок. Але при масовому будівництві бібліотек використовують простоту форми і відсутність індивідуальності. В наш час більшість публічних бібліотек розміщуються в приміщеннях, які не відповідають належному естетичному рівні. Тому, одним з головних завдань бібліотекарів – використовувати наявні матеріали, спрямовуватися на внутрішнє естетичне оздоблення. Обов'язковим елементом є специфічне оформлення інтер'єру для кожної зони бібліотеки. Поняття “Естетичне оформлення бібліотеки” охоплює цілий комплекс робіт, що застосовуються при оформленні всього інтер'єру (стеля, стіни, вікна, стелажі, вітрини, довідково-бібліографічний апарат, наочні форми пропаганди книги, розміщення комп'ютерних та інших мультимедійних технологій із можливістю проведення презентацій із залученням інформаційно-комунікаційних технологій). Бібліотека є тим місцем де має відображатися культурне життя всього регіону, тому краєзнавча тематика має також застосовуватись при оформленні бібліотеки.

Для естетичної організації бібліотечного середовища мають враховуватися думки архітектора, художника і фахівця-бібліотекаря.

Бібліотека є місцем співтворення, залучення та порозуміння. Вона нас вчить бути толерантними, поважати та підтримувати один одного. В стінах цього храму народжують ідеї, пишуться проекти, проходять палкі дискусії та відзначаються успіхи. Роль бібліотеки кардинально змінилася. Вона може надавати користувачеві те, чого й вони не очікували. На даний час увага приділяється не плануванню і будівництву бібліотечних приміщень, а орієнтуємося на концепцію бібліотечного простору. Його властивостями є необмеженість та неосяжність. Простір формує, змінює і розвиває рухові межі бібліотеки [15].

Також простір об'єднує матеріальне, технологічне, соціальне, традиційне та інноваційне. Модель чотирьох просторів бібліотеки розроблена в Данії. Дана модель була створена у 2007 році реформою місцевого самоврядування, внаслідок чого кількість муніципалітетів зменшилася з 271 до 98. Головне

поняття реформи “життєздатність установи”, яке поширилося і на бібліотеки. Але з тим, у Данії, роль публічних бібліотек стала на державному рівні у національній стратегії глобалізації, орієнтованій на суспільний добробут і прогрес, цифровізація та поширення інноваційних ініціатив. Концепція була розроблена у 2010 році дослідниками Королівської школи бібліотекознавства та інформаційних наук Dorte Skot-Hansen, Casper Hvenegaard Rasmussen та Henrik Jochumsen (Копенгаген, Данія) і включає простір навчання, простір досвіду, простір зустрічей та простір подій. Ця модель означила бібліотеку в локальному громадському інтегрованому просторі знань, культури та послуг.

Дана модель була вперше представлена в урядовому звіті “Публічні бібліотеки у суспільстві знань”. Вона має дієвий вплив на рішення муніципалітетів щодо трансформації підпорядкованих їм бібліотек. Ця модель протягом 10 років широко почала застосовуватися в усьому світі як професійними бібліотекарями, так і архітекторами та дизайнерами бібліотек. Основним завданням є будівництво нових бібліотек, реконструкції та модернізації існуючих бібліотек, так і дизайну інтер’єру окремих бібліотечних просторів. Адже вона чітко ілюструє як бібліотеки поповнюють свої фонди і колекції документами, досягають культурного і літературного досвіду, простору взаємодії різних поколінь, простору співучасті, творчості та інновацій [16].

Отже, бібліотека повинна бути мобільною і мультифункціональною, щоб її можна було трансформувати для навчання, індивідуальної роботи, проведення зустрічей та організацій подій. Гібридною, щоб користувач бібліотеки міг користуватися і реальним, і віртуальним простором, який створюють бібліотекарі. Модель чотирьох просторів бібліотеки, адаптована авторами цього практичного посібника – експертами ВГО Українська бібліотечна асоціація, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого та дизайнерами для використання у публічних бібліотеках України, насамперед буде корисною для бібліотекарів і керівників ОТГ, які прагнуть розбудувати у своїй громаді сучасну клієнтоорієнтовану бібліотеку.

Висновки до розділу 1

Аналіз аспектів розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки дає підстави узагальнити розглянуті теоретичні позиції і, спираючись на які можна сформулювати своє бачення означеної проблеми та шляхи її розв'язання:

1. З наведених досліджень простір сучасної бібліотеки повинен бути сучасним, комфортним і доступним для читачів будь-якої категорії. Бібліотека повинна стати престижним місцем для набуття сучасних знань.

2. Бібліотечний дизайн – багатоаспектна діяльність, засіб підтримки престижу бібліотеки в очах користувачів, дієвий засіб залучення читачів (особливо дітей). Це також можливість естетичного самовираження бібліотеки. Однозначно, що сьогодні необхідні об'єднані зусилля фахівців різних галузей знань, в тому числі культурологів щодо пошуку нових форм дизайну сучасної бібліотеки, створення методики проектування інтер'єру бібліотечних приміщень, комплексного дослідження впливу естетичного оформлення бібліотек на розвиток культурного середовища.

РОЗДІЛ 2

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ БІБЛІОТЕКИ

2.1 Бібліотеки США в сучасному дизайні

Американський стиль має дві особливості: він походить від колоніального стилю, змішавши в собі культури різних країн, він є засновником кантрі стилю, так відобразивши всю повноту життя американських колоністів. Даний стиль виник у 17 столітті, коли розпочалось емігрування європейців до Північної Америки, в процесі якого відбувалось природне перенесення культурних традиції своїх країн на новий континент.

В основі американського стилю лежить англійський стиль, так як першими колоністами в Північній Америці були англійці. Еклектичність американського стилю більше направлений до простоти і універсальності.

Основними характеристиками американського стилю в інтер'єрі є:

- порівняно невелике число аксесуарів в інтер'єрі, практично повна відсутність декоративних орнаментів в обробці;
- багатогранна колірна гамма, але в основному використовується кольори, наближені до кольору ґрунту; також використовується світло-бежевий, темно-коричневий та зелений. В даний час став більше популярний інтер'єр в блакитному кольорі, який був колись рідкісним і був ознакою багатства господарів.
- дощаті підлоги фарбуються в світло-сірий або коричневий колір, але в наші дні більше застосовується ламінат, що імітує натуральне дерево;
- в якості аксесуарів використовуються світильники з бронзовою обробкою;
- меблі, в основному виготовляються з червоних порід дерев, без оздоблення та декору, іноді оббивають різнокольоровою тканиною [14].

Рисунок 2.1 – Бібліотека Джорджа Пібоді

Бібліотека Джорджа Пібоді (Бібліотека Інституту Пібоді міста Балтімора) – спеціалізована дослідницька бібліотека 19 – століття Університету Джонса Хопкінса (рис. 2.1). Бібліотека розташована в історичному культурному районі Маунт-Вернон-Бельведер на північ від центру Балтімора, штат Меріленд, навпроти пам'ятника Вашингтону. Відомий балтіморський купець, банкір, фінансист, філантроп Джордж Пібоді зібрав колекції доступні для використання широкою публікою користувачів.

Дану бібліотеку фінансував сам Джордж Пібоді (рис. 2.2). Вона залишалася частиною Інституту Пібоді до 1967 року, коли вона була переведена в місто Балтимор і стала відділом в бібліотеці Еноха Пратта на Соборній вулиці, в системі безкоштовних публічних бібліотек міста і штату.

На далі бібліотека була передана Університету Джонса Хопкінса в 1982 році і стала частиною відділу спеціальних колекцій бібліотеки Ейзенхауера в кампусі Хомвуд і частиною системи бібліотеки JHU Sheridan Libraries як самого інституту Пібоді, пов'язаного з Хопкінсом.

Основна колекція зосереджена на літературу 19 століття, що відповідає бажанням Пібоді. Колекція з тиражем в 300 000 томів містить літературу з релігії, британського мистецтва, архітектури, топографії та історії; Американська історія, біографія і література; Романські мови і література; історія науки, географія, дослідження і подорожі.

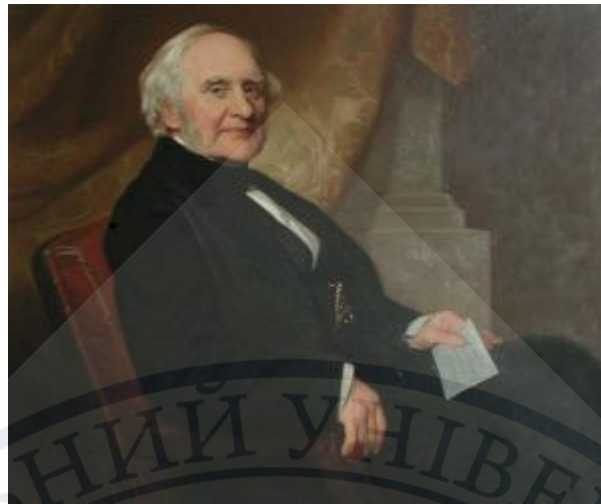

Рисунок 2.2 – Джордж Пібоді

Інтер'єр бібліотеки вважають однією з найкрасивіших бібліотек в світі. Вона була спроектована в 1878 році балтиморським архітектором Едмундом Ліндом у співпраці з першим ректором Пібоді Натаніель Х. Морісон, який назвав її «собором книг». Приголомшений інтер'єр в стилі нео-греко включає атріум, який чорною і білою плитковою мармуровою підлогою підноситься на 61 футів до ґратчастого стельового вікна з матового важкого скла, оточеного п'ятьма ярусами декоративних балконів з чорного чавуну та золота, зубчасті колони, що містять щільно упаковані стопки книг. У період з липня 2002 року по травень 2004 року в історичній бібліотеці був проведений ремонт і реконструкція вартістю 1 мільйон доларів.

Бібліотека Джорджа Пібоді працює як місце проведення заходів. Плата за проведення заходів підтримує незамінні колекції, послуги та програми бібліотеки.

Бібліотека Конгресу – національна бібліотека Сполучених Штатів Америки та дослідницький підрозділ Конгресу США (рис. 2.3). Бібліотека є найбільшою за площу та однією з найважливіших бібліотек світу. Вона розташована у місті Вашингтон.

Дана бібліотека була заснована 24 квітня 1800 року. Тоді ж президент США Джон Адамс (рис. 2.4) підписав закон про виділення 5 000 \$ на придбання книг, які можуть знадобитися Конгресу, і створення відповідного приміщення для

їхнього зберігання. Також даний закон містив правила функціонування бібліотеки, за якими доступ до колекцій та ресурсів мають лише президент та віце-президент США, члени Сенату США та Палати представників Конгресу.

Рисунок 2.3 – Бібліотека конгресу США

Рисунок 2.4 – Джон Адамс

На початку свого існування бібліотека становила 740 книг і три географічні мапи Америки, що були куплені в Лондоні. 4 березня 1801 року заступив на посаду президента Томас Джефферсон, який почав серйозно займатися розбудовою фонду бібліотеки.

Через 8 років на пост президента став Джеймс Медісон, який керував країною під час Англо-американської війни 1812–1814 років. В серпні 1814 року

Вашингтон був спалений англійцями, там ж згорів і Капітолій, де на той час знаходилася бібліотека. Після звільнення столиці президент розпочав відновлення бібліотеки. Екс-президент Джерефферсон продав 6487 томів різними мовами бібліотеці за 23 940 доларів. З того часу Бібліотеку Конгресу часом називають Бібліотекою Джефферсона.

В 1851 року бібліотека зазнала великої шкоди від другої пожежі, під час якої загинула велика частина книг, які були придбані в Екс-президента та 2/3 всіх книг фонду, яких становило 55 000 різних видань. На наступний рік з державного бюджету було виділено 168 700 доларів на відновлення бібліотеки.

1870 року був прийнятий указ головним бібліотекарем Ейнсвортом Рендом Споффордом про обов'язковий примірник. За даним указом, один примірник будь-якого видання, яке було надруковане на території США, повинен передаватися на збереження в Бібліотеку Конгресу.

З 1899 до 1939 року бібліотеку очолював Герберт Патнем, який розробив зручну систему класифікації книг та відкрив спеціально побудовану будівлю для Бібліотеки Конгресу. На дану будівлю було виділено 6 500 000 \$ та присвоєно ім'я засновника бібліотеки Джона Адамса.

У 1930 році бібліотека отримала статус національної та почала комплектуватися за рахунок коштів бюджету США. З 1939 по 1944 бібліотекою керував Арчибальд Макліш, з 1945 по 1953 рік її очолював Лютер Еванс, з 1954 по 1974 – Квінсі Мамфорд, а з 1975 по 1987 – Деніел Бурстін.

У 1980 році була збудована нова будівля для бібліотеки, якій присвоїли ім'я Джеймса Медісона. Колекції бібліотеки поповнилися газетами та журналами на багатьох мовах світу. У 1980–1982 роках директором бібліотеки Деніелом Бурстін було організовано переїзд частини фонду в нове приміщення. З зростанням бюджету, який виділявся на бібліотеку було розширено фонд через організацію тісних зв'язків з широкими колами письменників, журналістів, видавців, науковців та бізнесменів.

У 1987 році президентом Рональдом Рейган було призначено нового директора бібліотеки Джеймс Біллінгтон. Під час роботи Джеймса на посаді

директора була проведена комп'ютеризація бібліотеки та кооперація з навчальними закладами. Після закінчення Холодної війни були налагоджені зв'язки з бібліотеками Східної Європи та з Національною науковою бібліотекою України. У середині 1990 років бібліотека почала створення Національної цифрової бібліотеки. А у листопаді 2005 року разом з ЮНЕСКО виступила ініціатором створення Світової цифрової бібліотеки.

Розглянемо фонди іноземних бібліотек.

Бібліотека нараховує в собі понад 158 млн примірників. У тому числі:

- 35 млн каталогізованих книг 470 мовами;
- 68 млн рукописів;
- колекції рідкісних видань, до них входить Біблія Гутенберга;
- 1 млн публікацій Федерального уряду США;
- 1 млн випусків газет за останні три століття;
- 33 тис. томів газетних підшивок;
- 500 000 катушок мікрофільмів;
- приблизно 6000 назв коміксів;
- велика колекція законодавчих матеріалів;
- фільми;
- 5,3 млн мап, в тому числі мапа 1507 року, на якій вперше використовується назва «Америка»;
- нотні видання;
- 2,9 млн звукозаписів;
- колекція музичних інструментів, в тому числі скрипка Страдіварі «Беттс».

Перелічимо важливі аспекти організації роботи бібліотеки. Бібліотека доступна публіці у вигляді проведення екскурсій з гідом. Вона має 18 читальних залів на 1460 читацьких місць. Лише особи, що мають певний пропуск, який можна отримати в Будівлі Медісона, мають доступ до читальних залів та колекцій. Пропуск може отримати будь-яка особа, яка досягла 16 років, за

пред'явлення офіційного документу, що посвідчує особу.

Користуватися матеріалами бібліотеки можна лише в приміщенні, брати книги додому можуть лише члени парламенту США, представники уряду, члени Вищого суду США.

В бібліотеці є «Національний зведений каталог», що виходить з 1958 року щомісяця, та зведений каталог книг, що зберігається в бібліотеках США.

Бібліотеки є великим карбом. Вона багата на рідкісні та особливо цінні видання та документи. Тут зберігаються рідкісні видання грецьких і латинських авторів, таких як Геродот чи Лукрецій, багатьох авторів епохи Відродження, рідкісні видання авторів епохи Просвітництва. Тут зберігається повне видання Енциклопедії Дідро.

2.2 Англійський стиль в інтер'єрі бібліотек

Мабуть багато хто бачив англійську бібліотеку в фільмах чи серіалах. Їхній інтер'єр розроблений в англійському стилі. Він поєднує в собі суворість, витонченість, елегантність. На сьогоднішній день, в даному стилі цінуються якісні і дорогі матеріали: кращі породи натурального дерева, дорогі тканини, натуральний камінь. Усі ці елементи підкреслюють красу і дорожнечу інтер'єру.

Характерні особливості даного стилю:

- класичні строгі форми і багатство декору;
- гобелени, картини, фарфор, бронза;
- зручні масивні класичні меблі з витонченими візерунками;
- дерев'яні панелі.

В англійському стилі використовуються світлі тони, відтінки жовтого, червоного, зеленого, блакитного, сірого. Підлогове покриття зазвичай з натурального дерева. Стіни та стеля однотонного кольору. Використовуються в освітлені класичні люстри з кристалю або скла, торшери і бра [14].

Рисунок 2.5 – Британська бібліотека

Британська бібліотека – національна бібліотека Великої Британії (рис. 2.5). Законом у 1972 році було прийнято об'єднати бібліотеку Британського музею та ряд менших значущих колекцій. Так 1 липня 1973 року відкрилася національна Британська бібліотека.

Бібліотека має багаторічну історію. Бібліотека Британського музею була заснована у 1753 році на основі бібліотеки сера Ганса Слоуна (рис. 2.6). В його колекції входили англосаксонські й латинські середньовічні рукописи, придбані ним у Роберта Коттона та Роберта Гарлі. До колекцій бібліотеки Британського музею увійшли також королівська бібліотека, яку подарував король Георг II, а також надав право обов'язкового примірника усіх книг, які виходять в межах Великої Британії.

У 1823 року колекції бібліотеки також поповнилися бібліотекою Георга III. У 1850 році відбулося відкриття читальної зали. У XX столітті до бібліотеки надійшли найдавніші друковані книги і буддистські рукописи з Дуньхуана та унікальна колекція юнаїди.

Британська бібліотека має три відділення:

- бібліотека в корпусі на Сент-Панкрас, де знаходяться основні книжкові

фонди;

– газетна бібліотека в Лондоні, де зберігається 50 000 газет і журналів з усього світу;

– бібліотека в Бостон Спа, вона займається обслуговування читачів та обробляє замовлення користувачів з інших міст Великої Британії із-за кордону.

Рисунок 2.6 – Ганс Слоун

Бібліотека має потужні фонди. Загальна кількість видань, які зберігаються в бібліотеці сягає 150 мільйонів одиниць, з них: 14 млн книг, 12 500 інкунабул, 920 000 назв журналів і газет, 58 млн патентів, 3 млн звукозаписів.

Також в бібліотеці знаходяться такі рідкісні видання:

- середньоазійська колекція Штайна;
- «Діамантова сутра», друга найдавніша друкована книга у світі;
- Ліндісфанське Євангеліє;
- два примірники «Біблії Гутенберга»;
- дві копії 1215 року «Магні карти»;
- єдиний у світі рукопис епосу Беовульф;
- 347 сторінок Синайського кодексу;
- планісфера Контаріні, перша друкована карта Нового світу;
- рукописні партитури Баха, Моцарта, Малера, Бріттена;
- рукописи Леонардо да Вінчі;

- книга знань про всі королівства;
- «Генеалогія королів Португалії».

Бібліотека Бішопсгейт – це приватна бібліотека, яка фінансується благодійними організаціями. Вона розташована в інституті Бішопсгейта (рис. 2.7).

Рисунок 2.7 – Бібліотека Бішопсгейт

Скарбом бібліотеки вважають друковані та архівні матеріали про Лондон, вільнодумство у робітничому русі, створені Госсом, бібліотекарем з 1897 по 1941 рік. Дана колекція включає в себе саме книги, каталоги, карти і візуальні матеріали, які стосуються, зокрема, до лондонського інституту Енду. Бібліотеку також наповнювала колекція Джорджа Хауелла – книги та брошури, які охоплюють багато політичних і економічних питань кінця 19 століття, включаючи ранні звіти профспілок. Також до неї входять листування та особисті документи Хауелла. До колекцій даної бібліотеки також входять архіви Лондонського товариства, архіви Джорджа Джейкоба Холіоука, світського діяча та одного з перших активістів Кооперативного руху; Чарльз Бредлі, політик і засновник Національного світського суспільства; історик і місцевий житель Рафаель Самуель. В архіві бібліотеки Бішопсгейт зберігається понад 20 000

зображень в трьох колекціях: Колекція скляних слайдів LAMAS, Лондонське кооперативне товариство і Лондонська колекція цифрових фотографій. В бібліотеці працює проект «Великий щоденник», заснований доктором Ірвінгом Фінкелем, який до 2020 року зібрав понад 9000 неопублікованих щоденників.

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши зарубіжний досвід розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки можна зробити такі висновки:

1. Дизайн інтер'єру бібліотек США орієнтований на сучасні тенденції: універсальний, комфортний, тому сподобається навіть вибагливому читачу, стимулюючи попит на бібліотечні послуги.

2. Бібліотека в англійському стилі – це поєднання мінімалістичного стилю з використанням спеціальних матеріалів меблювання (червоного дерева, коштовних тканин тощо), що надає атмосфері вишуканості, теплоти і затишку. А також створює умови для формування престижного користування бібліотечним фондами.

3. Наведені зарубіжні позитивні практики можуть стати основою перетворень українських бібліотек.

РОЗДІЛ 3

ОБРАЗ СУЧАСНОГО ІНТЕР'ЄРУ В ВІННИЦЬКІЙ МІСЬКІЙ ЦЕНТРАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ІМ. І. БЕВЗА

3.1 Сторінки історії та розвитку Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза

Розглянемо загальні характеристики ЗК ВМЦБС. Восени 1976 року у Вінниці всі самостійні масові бібліотеки, підпорядковані Міністерству культури України, були об'єднані в єдину централізовану бібліотечну систему.

До складу Вінницької міської ЦБС сьогодні входить 24 бібліотек: Центральна міська бібліотека ім. І. Бевза, Центральна бібліотека для дітей та юнацтва та 22 бібліотек-філій [7].

У ВМ ЦБС працюють 106 бібліотечних працівників.

Стратегічною метою розвитку бібліотечної галузі м. Вінниці є:

- забезпечення всебічного та рівного доступу до інформації для всіх членів громади, прав користувачів на бібліотечне обслуговування, підтримка системи освіти всіх рівнів, формування культурного середовища, підтримка та розвиток культури читання, виконання місії просвітництва та збереження культурної спадщини;

- перетворення бібліотек міста на локальні територіальні центри для реалізації різноманітних культурних та громадських ініціатив;

- технічне удосконалення та оснащення комп'ютерних центрів у бібліотеках-філіях.

Свою діяльність працівники ВМ ЦБС спрямовують на те, щоб бібліотеки стали центрами соціально-психологічної підтримки та адаптації до міського середовища найменш захищених верст населення.

У 2013 році завершено роботи по об'єднанню бібліотек ВМЦБС в єдину комп'ютерну мережу та телефонізації; до Інтернет-мережі підключено всі

структурні підрозділи, крім філії № 18. За підтримки депутата обласної ради С. Кудлаєнка у бібліотеках облаштовано WI-FI зони з безкоштовним доступом до Інтернету.

Бібліотеки-філії Вінницької ЦБС обслуговують читачів з 10-ї до 19-ї години без перерви.

Бібліотечний фонд ЗК ВМ ЦБС складає 1242,8 тис. примірників книжкових та 207 назв передплатних видань.

Щороку ВМ ЦБС обслуговує близько 60,0 тисяч користувачів, з них 30,0 тис. – дітей, юнацтва – 15,0 тисяч; книговидача складає 1134,5 тис. примірників.

Одним із найважливіших бібліотечних ресурсів ВМ ЦБС є електронні каталоги. Станом на 1 січня 2014 року база даних електронного каталогу налічує 68,9 тис. назв. Вінницька міська ЦБС є учасником Центрального українського корпоративного каталогу: отримує повний аналітичний опис 39 журналів в обмін на аналітичний опис 7-ми визначених договором журналів.

Робота у відділі обслуговування Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза.

Відділ обслуговування центральної бібліотеки є самостійним відділом і знаходиться в безпосередньому підпорядкуванні дирекції централізованої бібліотечної системи [7].

Основні завдання відділу:

1. Забезпечення систематичної популяризації книги шляхом проведення масових заходів та оформлення актуальної наочної популяризації.
2. Організація бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування користувачів, координація з бібліотеками інших систем та відомств міста.
3. Участь у вивченні, узагальненні та запровадженні передового досвіду з питань обслуговування користувачів.
4. Надання методичної допомоги бібліотекам-філіям централізованої системи в роботі з користувачами.

Зміст роботи відділу:

1. Організовує обслуговування книгою та інформацією різних груп користувачів, а також виробничих колективів у відповідності з планом бібліотечного обслуговування населення міста.

2. Формує читацький контингент ЦБ. Залучає до користування бібліотекою різні категорії користувачів. Систематично вивчає склад користувачів, їх інтереси та запити.

3. В роботі з користувачами:

- сприяє підвищенню кругозору, загальної культури користувачів;
- організовує диференційоване обслуговування користувачів на абонементних та в читальному залі;
- організовує оперативне виконання читацьких запитів шляхом видачі літератури додому та в читальному залі, подання широкого вибору книг та інших матеріалів із єдиного фонду ЦБС, обслуговування по МБА;
- здійснює керівництво читанням в процесі індивідуальної роботи з користувачами, масової популяризації літератури, організовує популяризацію бібліотечно-бібліографічних знань та виховання культури читання, використовує ЗМІ(преса, радіо) в популяризації книги;
- розкриває та пропагує єдиний фонд ЦБ з метою активізації його використання;
- забезпечує довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів разом з інформаційно-бібліографічним відділом;
- створює актив користувачів і залучає його до участі в заходах, які проводить відділ;
- облікує роботу по обслуговуванню користувачів ЦБ.

4. Координує роботу по бібліотечно-бібліографічному та інформаційному обслуговуванню населення з бібліотеками інших систем та відомств міста.

5. Робота з фондом:

- приймає участь в комплектуванні фонду відділу;
- розробляє пропозиції до тематико-типологічного плану комплектування

єдиного фонду;

- вивчає склад та використання фонду відділу, проводить роботу по виявленню невикористаної, непрофільної, багатоекземплярної літератури, по очищенню фонду від застарілої за змістом та зношеної літератури;

- систематично аналізує незадоволені запити користувачів з метою виявлення прогалин в комплектуванні фонду;

- організовує відкритий доступ користувачів до книжкового фонду, забезпечує його збереження, організовує роботу по перевірці фонду.

6. Створює підсобний фонд довідкових та бібліографічних видань в підрозділах відділу (на абонементі, читальному залі).

Організація роботи відділу та управління:

1. Відділ обслуговування є структурним підрозділом ЦБ, знаходиться у віданні і працює під безпосереднім керівництвом директора ЦБС чи його заступника.

2. Відділ в своїй практичній діяльності керується постановами та наказами міністерства культури, обласного управління культури, управління культури міської ради, рекомендаціями методичних центрів, перспективними і річними планами роботи ЦБС, наказами та розпорядженнями директора ЦБС, «Положеннями про відділ».

3. Структура та штат відділу, затверджений в установленому порядку. В склад відділу входять: абонемент та універсальний читальний зал, сектор обслуговування юнацтва.

4. Відділом керує завідуючий, який призначається і звільняється від займаної посади директором ЦБС за погодженням з управлінням культури міської влади у відповідності з трудовим законодавством. Він несе відповідальність за організацію та зміст всієї роботи відділу.

5. Керівники підрозділів та інші працівники відділу призначаються і звільняються від роботи директором ЦБС за рекомендацією завідуючого відділом у відповідності з трудовим законодавством. Їх обов'язки визначені посадовими інструкціями, затвердженими директором ЦБС.

6. Відділ складає перспективні, річні, місячні плани роботи, статистичні звіти про роботу відділу. Плани та звіти затверджуються директором ЦБС.

7. Відділ проводить заходи по підвищенню рівня професійної підготовки працівників відділу, запроваджує наукові методи організації праці.

8. Розпорядок роботи відділу визначається у відповідності від виробничої необхідності і затверджується директором ЦБС за погодженням з управлінням культури міської ради [7].

3.2 Особливості дизайн-проектування інтер'єру бібліотеки ВМЦБ ім. І.Бевза

Сьогодні створюється нова модель публічної бібліотеки, яка передбачає певні зміни в організації бібліотечного простору. Естетичне оформлення, затишок та правильна організація робочих місць створює комфорт для відпочинку користувача [28].

Саме тому питання естетичної організації бібліотечного середовища, оформлення інтер'єру, пошуку фірмового стилю є пріоритетним напрямом діяльності бібліотек. Якщо підійти творчо, то будь-яку бібліотеку навіть найменшу, можна зробити неповторною, яскравою, затишною і зручною для жителів міста [18]. Адже зовнішній вигляд відіграє чималу роль бібліотеки у суспільному житті.

Тому, що саме із зовнішнього вигляду починається формування асоціативного зв'язку між поняттями: «читання» – «задоволення» (рис. 3.1).

Переступивши поріг бібліотеки читач у першу чергу зверне увагу на інтер'єр бібліотеки.

Працівниками бібліотек проводиться досить велика робота з оформлення книжкових виставок, тому що це своєрідна подача інформації користувачам про видання, події, проблеми шляхом наочної демонстрації відповідних документів.

Рисунок 3.1 – Центральний вхід в бібліотеку

Кожний бібліотекар має свій власний творчий підхід до наочного оформлення бібліотеки, тому працівники бібліотек докладають максимум зусиль, для того, щоб бібліотеки мали сучасний, естетичний вигляд.

При вході у бібліотеки стоять вивіски державного зразка, які свідчать про наявність бібліотеки, біля якої розміщений розпорядок роботи.

Працівники бібліотек постійно проводять поточний ремонт бібліотеки.

Правильний підбір кольорів в інтер'єрі бібліотек і їх поєднання у бібліотечному просторі створює відчуття задоволення, гарного настрою, бажання залишитися тут якнайдовше та відвідати бібліотеку ще раз.

Гарне враження на читача, який переступив поріг бібліотеки справляє і її вестибюль. Оскільки через нього проходять усі відвідувачі бібліотеки, наявна тут інформація розрахована на масові потреби (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Вестибюль бібліотеки

Особливе місце в бібліотечному просторі належить зонам відпочинку

(рис. 3.3). На зручних кріслах комфортно щось обговорювати, висловлювати думки про прочитане, погортати свіжу пресу та погортати взяті ним книги.

Рисунок 3.3 – Зони для читання та відпочинку

Кожна бібліотека прагне до максимального розкриття змісту своїх ресурсів для користувачів, тому в книгозбірнях організовані інформаційні зони, які є обов'язковою складовою публічної бібліотеки. Це дає можливість зробити бібліотеку відкритою для читачів, розказати про себе, про Правила користування бібліотекою, про послуги, які вона надає, про періодичні видання, що отримує бібліотека, про клуби чи об'єднання, що працюють при бібліотеці, вивісити план заходів, що плануються бібліотекою найближчим часом, інформацію про кращих читачів бібліотеки, активних учасників заходів, розмістити подяки спонсорам та помічникам бібліотеки.

Велике значення має і розстановка стелажів – по периметру приміщення. Дана розстановка стелажів дозволяє залишити середину приміщення вільною, створивши ілюзію простору, відчуття відкритості бібліотечного простору (рис. 3.4).

Користувачі мають змогу познайомитися із фондом безпосередньо на книжкових полицях, що є перевагою в організації відкритого доступу.

В сучасних умовах постійно діючі виставки стають добрим помічником як для читача так і для бібліотекаря: в підборі інформації, організації читання, пізнанні та поповненні знань, тому що вони завжди є актуальними. Це своєрідна

подача інформації користувачам про видання, події, проблеми шляхом наочної демонстрації відповідних документів, надання читачам шансів переглянути їх.

Рисунок 3.4 – Зона для засідань

Велику роль відіграє організація відкритого доступу до книжкового фонду (рис. 3.5).

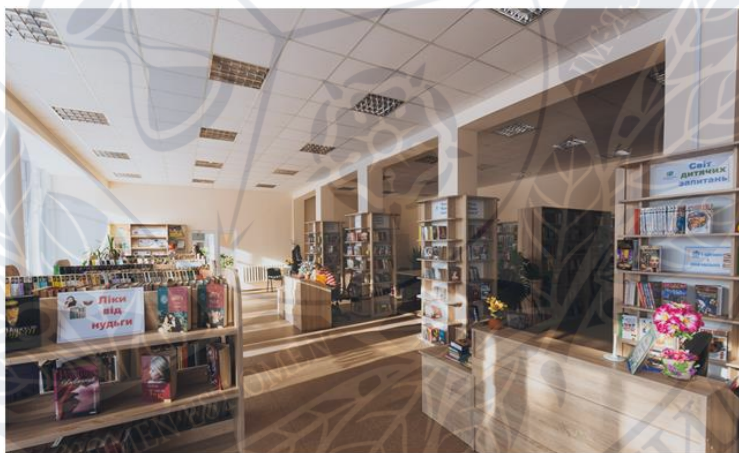

Рисунок 3.5 – Абонемент

У кожній бібліотеці організовані постійно діючі книжкові виставки нових надходжень, а також – тематичні (рис. 3.6).

Рисунок 3.6 – Книжкова виставка

Актуальним на даний час є розкриті стелажі із художньою літературою та літературою детективного жанру (рис. 3.7). В такий спосіб читач має можливість сам вибрати книгу, яка йому до вподоби.

Рисунок 3.7 – Література детективного жанру

Протягом року бібліотеки проводять чимало масових заходів до пам'ятних та знаменних дат, державних та народних свят. Відповідно до теми влаштовуються книжкові виставки, оформлюється дизайн бібліотеки, створюється святкова атмосфера свята (рис. 3.8).

Рисунок 3.8 – Виставкова діяльність

На окремих стелажах виділені періодичні видання, які надходять до бібліотеки (рис. 3.9).

Рисунок 3.9 – Періодичні видання

Вдале і оформлення читального залу бібліотеки. Столи стоять по середині (рис. 3.10).

Рисунок 3.10 – Читальний зал

Сьогоднішній час вимагає від бібліотек запровадження нових засобів надання доступу до інформації, використовуючи для цього сучасну електронну техніку (рис. 3.11).

Покращення технічного оснащення бібліотеки дозволяє надавати додаткові послуги: ксерокопіювання, сканування, набір тексту, друк інформації з електронних носіїв; забезпечується оперативний доступ до світових інформаційних ресурсів через мережу Інтернет.

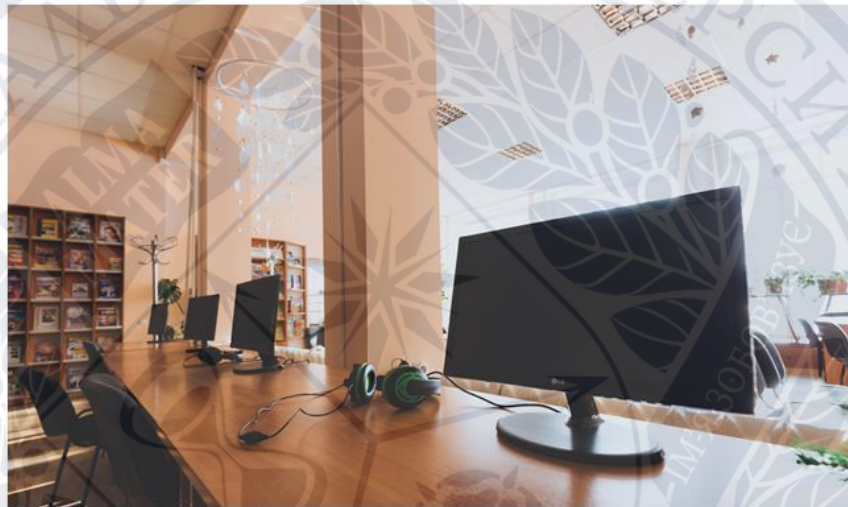

Рисунок 3.11 – Комп’ютерна зона

Бібліотека міста подбала і про найменших читачів. Для маленьких відвідувачів бібліотеки працівники організували куточок відпочинку.

Тематичні полицки, актуальні виставкові композиції відіграють важливу роль в популяризації книги і читання серед дітей (рис. 3.12).

Рисунок 3.12 – Дитяча зона

Крокуючи казковими сходами, діти зустрічаються з відомими улюбленими героями, поринають з ними у світ їхніх пригод, навчають любити природу, розпізнавати добро і зло.

Висновки до розділу 3

Отже сучасний розвиток бібліотек передбачає ототожнення їх не тільки із книгосховищем, сьогодні це культурний центр, де користувач може відпочити, розвивається як особистість і вдосконалює свої здібності, тому бібліотеки, використовуючи наявні матеріали, основні зусилля спрямовують на їх внутрішнє естетичне оформлення.

Для створення комфортної обстановки для користувачів та працівників Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза було здійснено такі заходи:

1. Облаштовані місця для відпочинку. Тут користувачі можуть поспілкуватись, спокійно почитати сучасну літературу, отримати послугу доступу до Інтернет і навіть просто відпочити.
2. Сформовані ігрові зони, де батьки можуть тимчасово залишити своїх дітей.
3. Обладнанні зони для проведення засідань. За потреби, користувач отримує у розпорядження: проектор, відеодошку, колонки, комп'ютерну техніку.

Але попри наведені переваги є напрями для подальшого розвитку з метою покращення бібліотечних послуг:

1. Відсутність достатнього державного фінансування вимагає проведення заходів для пошуку фінансових інвесторів і меценатів.
2. З метою збільшення привабливості потребують заміни залишки радянського інтер'єрного фонду.
3. Сучасна бібліотека повинна виконувати соціальні функції і забезпечувати рівні можливості для усіх категорій населення. Тому вкрай

важливо організувати простір для людей з обмеженими можливостями.

4. Для залучення до бібліотеки молоді вимагається суттєве оновлення комп'ютерної техніки і програмного забезпечення.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставлених завдань магістерської роботи були отримані такі результати і зроблені такі висновки:

З розвитком публічних бібліотек передбачаються зміни в організації бібліотечного простору. Оформлення та правила організації робочих місць повинні створювати комфорт для відпочинку користувачів та роботи працівників бібліотеки. Аспекти розробки інтер'єрного дизайну сучасної бібліотеки допомагають у розв'язанні цих проблем через реалізацію таких положень:

- простір бібліотеки повинен бути сучасним, комфортним і доступним для читачів будь-якої категорії;
- бібліотека повинна стати престижним місцем для набуття сучасних знань, бути культурним центром для всіх верст населення.

Позитивні практики зарубіжних країн в частині розробки власних стилів інтер'єру бібліотек можуть стати основою перетворень українських бібліотек і розробки власного стилю, за мету якого повинно стати задоволення інформаційних потреб усіх категорій населення України.

Отже, в процесі виконання бакалаврської роботи розроблено організаційні заходи щодо створення комфортної обстановки для користувачів Вінницької міської центральної бібліотеки ім. І. Бевза:

1. Проведення заходів для пошуку фінансових інвесторів і меценатів для розв'язання проблеми відсутності достатнього фінансування закладу.
2. Збільшення привабливості заходу потребує заміни залишків радянського інтер'єрного фонду.
3. Виконувана сучасною бібліотекою соціальна функція вимагає організації простору для людей з обмеженими можливостями.
4. Для залучення до бібліотеки молоді вимагається суттєве оновлення комп'ютерної техніки і програмного забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Апишева А. Ш. Дизайн и эргономика. – Київ, 2006. 280 с.
2. Ашерев А. Т. Ергономіка інформаційних технологій: оцінка, проектування, експертиза. Харків, 2005. 244 с.
3. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи. Київ, 2006. 216 с.
4. Буров О. Ю. Ергономіка/людський чинник в інформатизації освіти. Педагогіка і психологія. 2019. № 2. С. 30–37.
5. Бібліотека – світ нових можливостей. URL: <https://gb.Kr.Gov.Ua/projects/archive/13/show/83>
6. Введение в эргономику. Москва, 1974. 351 с.
7. Вінницька міська централізована бібліотечна система. URL: <http://www.Vinbiblio.Com.Ua/index>
8. Войненко В. М. Эргономические принципы конструирования. Київ, 1988. 119 с.
9. Гамаш Дж. Л. Людський фактор та ергономіка: (вступний курс). Київ, 2001. 277 с.
10. Голобородько В. М. Вибрані глави проективної ергономіки. Харків, 2004. 215 с.
11. Даниляк В. И. Эргодизайн, качество, конкурентоспособность. Москва, 1990. 199 с.
12. ДСТУ. Дизайн і ергономіка: Терміни та визначення. Київ, 1999. 33 с.
13. Дизайнерська діяльність: стандарти і розцінки. Київ, 2013. 231 с.
14. Дизайн інтер'єру Лисецьких. URL: <https://www.Design-interiors.Com.Ua/ua/etaps/dizain-proekt>
15. Ергономіка. URL: <https://zntu.Edu.Ua/ergonomika>
16. Ергономіка. URL: <https://www.Pharmencyclopedia.Com.Ua/article/2369/ergonomika>
17. Ергономіка в будівництві. Дніпропетровськ, 2009. 208 с.

18. Естетика і дизайн = візитівка бібліотеки: з досвіду роботи/надвірнянська ЦРБ. Надвірна, 2017. 6 с.
19. Зарицький М. С. Ергономіка розумової діяльності. Київ, 2011. 32 с.
20. Іваськевич І. О. Ергономіка. Тернопіль, 2002. 164 с.
21. Крюкова, І. Проблеми ергономіки. Економіка України. 2009. № 6. С. 2–29.
22. Мироненко В. П. Архітектурна ергономіка: підруч. для студ. вузів. Київ, 2009. 240 с.
23. Наконечна А. В. Дизайн і ергономіка. Київ, 2012. 333 с.
24. Обслуговування людей з обмеженими можливостями: метод. поради. Хмельницький, 2013. 50 с.
25. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. для студ. вузів. Київ, 2011. 228 с.
26. Полудень Л. І. Формування професійної майстерності у майбутнього дизайнера інтер'єру. Черкаси, 2012. 67 с.
27. Поплавська О. М. Ергономіка. Київ, 2009. 200 с.
28. Проект "молодіжна бібліотека". URL: <https://molod.Ula.Org.Ua/bibliolaboratoriya/item/481-proekt-molodizhna-biblioteka>
29. Сьомка С. В. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання. Київ, 2019. 400 с.
30. Третяк Ю. В. Художнє конструювання і дизайн інтер'єру. Київ, 2007. 60 с.
31. Чирчик С. В. Професійна підготовка дизайнерів інтер'єру: теорія, методика, практика. Житомир, 2017. 464 с.
32. Чирчик С. В. Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру. Житомир, 2017. 42 с.
33. Шкляр С. П. Ергономіка в архітектурі: конспект лекцій (для студентів 3 курсу денної форми навчання спеціальності 191 – архітектура та містобудування). Харків, 2019. 55 с.
34. Эргономика. Луцк, 1988. 184 с.